

БҮГҮ КҮШТҮ—МАЛ ООРЛААР ЧОРУЖКА УДУР УГЛАНДЫРАР

ЧЫЛДАР ЭРТСЕ-ДАА...

Чамыр-чялби оорлар малды каржак ажитан оорлар хем бурдуулт үлгедилерин эрте...

2142 мал оорлаашкынарын, оң шитиде куруме малдыга хемарыштыр 469, хуу малга...

Чамыр-Чар материалдар ток деп чыдак-биле милдинга каяк келерге дүрген болга...

перия туткан болган олар амгы үеде истелде турар. Малды ажаал-тежээринге, кагазларынга харысалга...

үлгедилерге удув демисел мисси муринда таарымчалыг түлгедилерин берип турган болбай...

платтарын кирештирген, 47 автомашиналарын ажилга. Моон муринда шитирип болбай...

93 дугаарыг «Шын» солуга «Уш маалырыг аттары» деп А. Монгуштуг үтүлү...

Ол Хомду дайымынга эн туразы-биле кирип, 600 ажаг тыла шеринг баштычы бооп, 3 чыл шитиде дайныга киришкен, төрөзү Тывазыне чыгып келген.

Республикада мал оорлар чорук болгаш оон чидиргилери-биле демиселди күштелдирер талазы-биле немелде хемчеглер дугайында

ТывА РЕСПУБЛИКАНЫН ЧАЗААНЫН ДОКТААЛЫ

Республикага чыл сайында явнишня болгаш хуу-лаа сектордан каячар-лаа ажак хей саным мал оорлаткыч база чидиш турар.

неп тохарларын, үтүтү болгаш өтүтүтү чүрүмчүлөр, малдын бүтү чүзүну ай сайында каттап оочалар санаар, чаа төрүттүгүн чаш малды кирип бижире болгаш биркалар, малдыгы демисел хөлөөр болгаш паспорттар, Сохкозгарнын төхөөвүлдеринге, колхозчар баштар черлеринге, коллективтиг бүдүрүлгелерге болгаш кедээ ажил-агыг эгелдеринге мал ажилы талазы-биле өтүтү Чыгаалжып көргөш, хүлээп алыры дүрүм болдурар.

нн дарагалары хамааттарын хуу өчүзү бооп турар малдын чыл сайында Чыза-буруктели өрге бүрүзүн керип турган, организациян чорудар.

ТЕРМИНОЛОГИЯ КОМИССИЯЗЫН БАДЫЛААН

1. Тыва Республиканын Чазанын 1993 чылдың март 22-де доктаалы-биле Тыва Республиканын Чазанын терминология комиссиязын дараазында чаа составтыг кылдыр бадылаан:

8). К. Б. Куулар — Кызыл-Дүңгүнүн башкы институтунун тыва дил кафедрасын эгелекчиси;

ТДЛТЭШИ-ниң улуг эртем ажилдачызы;

терминер словарин болгаш терминерге хамаарышкан сумелерин парлаарында эргежок чыгуу ажаа-хөреңгилерин тускайлап бээр.

Севек-Доржу КУУЛАР, Бүрүн-Хем суур, Каа-Хем район.

КАЙГАМЧЫКТАГЫ КАДЫН-АГАЙ

Сагыш-сеткиге магалыг-ла тааржыр херээжен болгаш догун удурукту, онагай дилангылар чүве чок, хирелди угаанын, а ол хирезинде академиктеринг бажан билер турган джир, Бичаала-лаа догу эвес 15 чыл шитиде оон депшип келгенни кижж кайгал-ла хамас: өөредале институтунун партком секретары.

арже тараткан, Фрунзе районунга орта-ла доктаваан, Маңаа ол эртемденерин тус-тузуна буруун миниринге албаан.

ажамын шак ыңзаар кымчылдаарга, оон артык чүв турар. Ону, моуну кымчун мен деп азаар, эрга-суме-даа айтырып турган.

ка институтунаа эгелеп алырч ол санадаан.

хуралдарда оң-биле оларын Хрушчева магалыг-ла турган хире, Даштык чурттар унерде ол Фруцеваны бо-ла зартип алып турган.

ВАУЧЕР ӨРТЭЭ

2, 59 СОМ АКША

БИШКЕК. (РОСИТА-СЧТА).

Кыргызстаннын коммерциялык банкынын ваучерлерин сазып ал эгелеэн, Банк бир ваучерин кижилдерге чүгүл 2,59 сом акша-биле сазып ал турар.

ХРУШЕВТҮН КОЛДУНУН АЛААНГА

СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Пленумунга тоң чүгула политиктиг шитирип үзеп адылган; Н. С. Хрушев СЭКП ТК-нын Бирги секретарына сонугкан, Арзаманнар, оңу дурт-сынып, көт карактыг, чакым сула салдыкан, кыйбын-сыйбын Мавыныа Хрушчевтүң чок хижилерин аразына бо-ла көстүп кээр алган.

ХУШУВТҮН КОЛДУНУН АЛААНГА

СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Пленумунга тоң чүгула политиктиг шитирип үзеп адылган; Н. С. Хрушев СЭКП ТК-нын Бирги секретарына сонугкан, Арзаманнар, оңу дурт-сынып, көт карактыг, чакым сула салдыкан, кыйбын-сыйбын Мавыныа Хрушчевтүң чок хижилерин аразына бо-ла көстүп кээр алган.

ХУШУВТҮН КОЛДУНУН АЛААНГА

СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Пленумунга тоң чүгула политиктиг шитирип үзеп адылган; Н. С. Хрушев СЭКП ТК-нын Бирги секретарына сонугкан, Арзаманнар, оңу дурт-сынып, көт карактыг, чакым сула салдыкан, кыйбын-сыйбын Мавыныа Хрушчевтүң чок хижилерин аразына бо-ла көстүп кээр алган.

ХУШУВТҮН КОЛДУНУН АЛААНГА

СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Пленумунга тоң чүгула политиктиг шитирип үзеп адылган; Н. С. Хрушев СЭКП ТК-нын Бирги секретарына сонугкан, Арзаманнар, оңу дурт-сынып, көт карактыг, чакым сула салдыкан, кыйбын-сыйбын Мавыныа Хрушчевтүң чок хижилерин аразына бо-ла көстүп кээр алган.

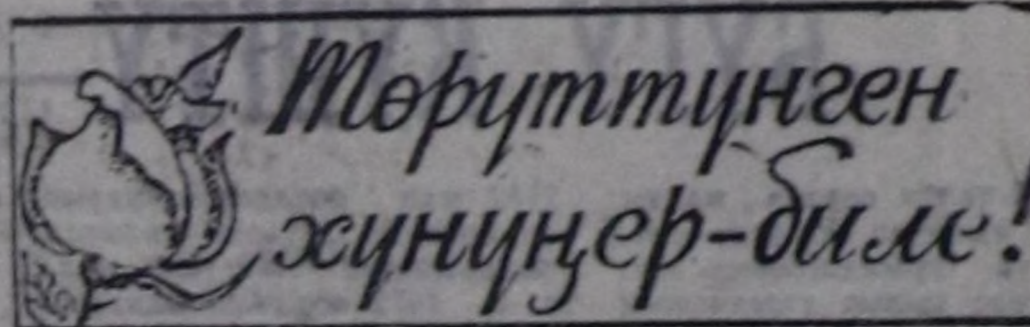
ХУШУВТҮН КОЛДУНУН АЛААНГА

СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Пленумунга тоң чүгула политиктиг шитирип үзеп адылган; Н. С. Хрушев СЭКП ТК-нын Бирги секретарына сонугкан, Арзаманнар, оңу дурт-сынып, көт карактыг, чакым сула салдыкан, кыйбын-сыйбын Мавыныа Хрушчевтүң чок хижилерин аразына бо-ла көстүп кээр алган.

ХУШУВТҮН КОЛДУНУН АЛААНГА

СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Пленумунга тоң чүгула политиктиг шитирип үзеп адылган; Н. С. Хрушев СЭКП ТК-нын Бирги секретарына сонугкан, Арзаманнар, оңу дурт-сынып, көт карактыг, чакым сула салдыкан, кыйбын-сыйбын Мавыныа Хрушчевтүң чок хижилерин аразына бо-ла көстүп кээр алган.

ХАНДАГАЙТЫГА ШЫДЫРАА БАЙЫРЛАЛЫ

Бистин хуудулуг ачаабыс Дугарман Дажмы-Доудуевич Кимья районунд Кур-Чер суурунга бугу кызылдан илдэе ажал-эгийга ажалдан келген. Ол 60 чылдын июль 10-да 60 хыраар, мичангаш бис ачаабыс ол хууну таарыштыр ийг байыр чедирип, шаан, бижигт кызыкчылыды.

Бөгүн ишти Осман Чылаана болгаш оодлары Александр, Ким, Вазим, уруу Людмила, кензатте-ри Вера, Оля, кудалары Вадера болгаш урууларын уруулары.

Тыныс база бир чараш бугуларын бирээм. Бугу кожуун кайы сен дээр түстү оорымыс бо. Бугу дээрге чер-бодуу чурумалдык боорундан аңгыда, кайгамчыкты уран талантыгыт, ыраажы, чогаалчы, ус-шевер, мөгө, шулуучу кижилери-биле республикадан дашкаар бэза ат-сураа алсаан чер-ле болгай.

Тыва Республикасына шыдыраага хөжөөм улус аразыга чеди дакимо чемпиону Марта Донгак база бо чериң кызыл-дир. Бугу хамаанчык, тыва төөгүзүңе бир-ле дугар эртин турар улуг шулуунан төвү кавс чераш Хандагайты сууга кезижиниң 7 шах алып турда кедирбис. Аалчылар бажында барык бугу районундан келген шыдыраачылар өөр-өөр болуп, өрөөлдерде доктап алган, чугаа-соот, катык-хөг кутулган черинге чедип келдирбис. Оолдарын чугаа-биле алдыра-га, Александр Паршаков чемпиононаш, азын боду муруп алгаш, Кызылче дортал ажа бээр деп планнап алган, оо хире бугуларды Оюн, Артык Чыртак-оол, Оюн, Ады-оол Монгуш, Вячеслав Астов, Орлан Донгак дээр чижилери келген «РА» маңназына кымдын шаңналың хожо кыда чыдыраачы бээр улуп каапкан болдулар. Мадон Монгуштун баштап азын эвес, Ады-оолду «Кавказ»-да чемпионнаар болуу-вүүсү, шаңнал ээтти чартыктайп алынды — дээрге, оозу «Аа, черле хоржок боор — деп, харым берген. Моолдун Улангомдан 6 ойнакчы келген, оларын үжү шыдыраага спорт мастеринге кан-дидат, үжү бири разрядчылар — суму болгаш аймак чемпиононары. Бо өндүктөр кайы-бирээм чемпионнаар, азы бол-гаш шээр мал шаңналарын чүдүрүп зар машинаын база муруп алган келтипер. Бо бугу чугаа оолдарын оюн-башага-дыр ийни.

Бугу чүртүтү, Тыва Республикасына хөжөөм улус аразыга 7 дакыр чемпиону Марта Донгакка турсаактайп шыдыраа маргалаазын район чагырыкмызын ора-лакчы, организастык комитеттин даргазы Кызыл-оол Ооржай ажылып, районунд чагырга даргазы Болат-оол Куударга сөс берген. Чагырыкты ырак-узактан келген аалчыларына чоңун мур-нундан ийг байыр чедирип, спортчу чедижинерин хү-зөө, Тыва Республикасыны шыдыраа федерациязын президентин Мерген Алай-оол сөс алгаш, спортчу улуг найырын организастап эртин-турар өвүзүлгөргө ба-заңга, оо дөрүгү-төрөлгөн, чокк өкчилеринге база ра-йонунд үзүртүкчүлүккө мынча хөй кижини чыгыт үт-күп хуудан алганыга өөрүп четтеринин шыдыраачыларын мурунунд чедирген. Чал-дык черинде болгаш шыдыра федерациязын мурунунд Марта Донгакка өрөөктөг белекти тыяккан, Тыва кижини ал-алдарын алдыржым чорур, мөөнү-шыдырагыт, хүндүзүчүк, биче сеткилдиг, өөр-дүзүк чараш кысты кижидиңиң кезин дээр Мартаңын ачазы Абгаан Доржукайга база шыдыраа делегеринче бөзүм-нарын кылгырыга өрөөдип каан бышык, республиканын бир шыраак шыдыраачыны Мадон Монгушка өрөөктөг сүй белекти тыяккан.

Кол шивиткеңиниң дүндү-дүм-биле алырга, хөжөөм 12 ойнакчы доктапмо (кыж-бугу-биле) ойнаар. Эр улус-тун 62 киркнжик шейлар систем-биле 9-9 салгылары бир шах дүргүзүңа ойнаар, удушаңа таваргалгаа кым-дин шивиткиңиң согуштуктайп мурай халаш дээр болду, ол кижини үр үе чыдырген дээр турган деп санаар.

Шуулугаа киршип келген ойнакчыларын аразында 31 бирик разрядчы, оң шивитде үрү мол ойнуктур, 10 спорт мастеринге кандидаттың 3-ү база мол.

Кмс улустун аразында рес-публикага бийликин баа чыдар Полина Бинаалай (Кызыл), Айлана Сат (Чадаан), Алвентия Минчит-оол (Чаа-Хөл), эн хеймер шыдыраачы, ТР-нын шыраак шыдыраачы Улуг-Хем райондан Илья Мохотун уруу болган. Баш-тайгы ийи хууде боттарын оонаттарын ажыл эртинден хожочу шыдыраачыларын Чыртак-оол Оюн, Ады-оол, Мадон Монгуштун, А. Парша-ков, Мертемяй Медяг-оол, Мадон Хомушун, аймактар-дан Орлан Сарыглар, Орлан Донгак, Асатов, Амарбаян Давадорж, Баатар Дорж-сүр-ре болгаш өскөлөр-дээ бол-гулаан. Эртин турар оюнун тыкелчи болгаш шаңналыг черлерин алгылаан ойнакчы-ларын шаңнап мантарыңа 1 ашты, 1 молдурган, чээрби хире шээр малдан Мартаңын ачазы, амылары, утбалары, думалары болгаш чокк кижилери боттарын хуу өн-чүзүлдөн үндүргөн.

Кожуун чагытгазы 100 муң рубльда, КМК чери 20 муң

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Индиг олар чүгүле илээр. Ол хүннээрде оларга кижил-дээ келбей Келдесиде-дээ, аш-тү-бү-дө дөйөп, кым-дээ су-турган Салбак-оол өңүң эркин илалп каапкан, хоюн, кала-рың хууңуз, Кежээ чедип кээрде, өлөнмаа өңдө орган, ашаанын чинр чемни белеккен алган.

— Каяа четтин? — деп, Сал-бак-оол шай артап ора, ай-тырган, өлөнмаа хүлүзүргөн.

— Суур четтин. Аш-чөм са-дып ал чорудум.

— Кызыл чоп кирбээңиң ол?

— Бияттым. Армы дүктүг сөз эвес.

— Хе-хе-хе! Чугааладым чоп, мен Салбак-оол деп ки-жи-дир мен. Мени кым-дээ шыдыра деп, өктек Ондар-оол заманчыл, чызык чапал кан кижи-дир мен. Хе-хе-хе!

Өлөнмаа кыскалаш кылды-ган, кыскал сегирип алган, дээр берген. Салбак-оол коду-биле дозуп, чыдырган:

— Эрбээр көр, калай. Ой-нандым. Моон сонгар мындыг медий салыр мен. Хе-хе-хе-хе, чууруңуң. Хе-хе-хе.

— Сен кыраан тудум дедир

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100. Индекс 667000

Тургузукчулары: ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ СОВЕДИ БОЛУНН ЧААЗАА. «ШЫН» СОЛУНН РЕ-АКЦИЯ КОЛЛЕКТИВИ

Кол редактор: Ф. Ф. ЧАДАМБА

бар чыдыр сен. Аажы-чатын биерезинде ушчок өскөрлөй калган. Ойнуң бодун өскөрүн чорур сен бе?

— Чок, Кенчар өскөрлөй?

— Чөрүү, Маргышак, Узуур-гак, Алааргак.

— Окаай, оол илай?

— Оон-даа бар.

— Хей чүе-дир. Ол дээрге, дарталар чугаазы-дыр. Олар-дай дынаан боор сен. Олар-га нерде ыңчаар көстүр мен.

— Чүге?

— Чүге дээрге чүеңиң шы-ны дээр турушпас-тырлар. Чүгө илан суур, чүгө Чур-гайлар санаар, чүгө хуу үндүрер. А өскөлөргө өске мен.

— Пөө — дээр, өлөнмаа дылан укулган, — иш-дээр дүрт чүе-дир ол, «Өскөлөргө өске мен» деп. Мен дарга ки-жи мен бе? Берген менээ чүү деп турарың?

— Хе-хе-хе. Ол дээрге өг-бүлө айтырын шыжажыл.

— Хүннээчел чүе база тытпал келген-дир сенде.

— Ол дээрге инакшыл деп чүе-дир. Хе-хе-хе.

— Пиф! Ам кээ инакшыл чугаалап.

— Чугаалавай. Мен черле калайым өске киж-биле хой-гажы хамачыч, мен көрүп турмада, мынчаңа бээр болузда, ол кижини черле азы үндүрбес мен.

— Ам база үзүлөй. Советтер директорун кижил төрүү хүн төрүттүңүң кижи-дир деп турганы шың-дыр ийни. Көңүлүң дедир сийде.

— Мен авам кижил төрүүр хүн төрүт каан.

— Ам чоччоп барга сен кыңча? Кижилер шыныры шыкым бол чыдар. Акын-дан үер өскөрүн бэзиң кул-тур чок аларгак.

— Ол дээрге, майг бургуу эвес, чапалтың бургуу шыжа-жыл. Мени «Контра» деп аттыг кижил инап баар чүе-дир. Хөжөөң көчүт.

Эр улустун аразыга сөөлү салгылар канчаар-дээ аажок кидиг байдалга өткөн. Үш кижиниң саны 7,5-7,5 болган. Ким бири керде деп хүсүн алдары берге, Ойнуң дүртү-кү-биле уткан болгаш үтүр-ган ойнакчыларын салым сангытарга, азыг тилдере кыстуң көр. Ол талам-биле Даныс Салчак-дээ, Кызыл-оол Ооржай-дээ дүрүлгүлүгү үлүг болган бичиң-дээ хөр чокка тилектин тодаралды-ган. Инакшыл амыр жүкүлүгү 9 сандан 7,5 санын, 63 оюну алган, Марта Донгайты ага-

дээр» деп чүе бар ишжажы-гай.

— Ондар-оол армыңууру шыкынган кижил-дир. Сени кым бийлер, мени келбес, өлүк каар деп-дээ бодуп турдум ийианы. Та...

Өлөнмаа чедир чугаалап-лаан. Сүт саарып турган хымжак-биле ашааның ба-жын орта чыктылган. Оозу, мыңал баар деп билбээң кижил, холунда шайлыг аяан оскуну-пан.

— Ол-дур. Талтыг-дыр бе? Ону күзөңдө ийианың. Чоп көчүг хораның чорор бо, ыя-лак. Инакшыл чүе су-дуга хөлү эркен ашаң-тыр бо, кыраң-аңа апарган. Черле сени көрүп тур, ырымны шыкы-раа мен. Ондар-оол биле Би-дикманым эңкегеш, көрүп тур шыңче!

— Шыдаа деп сен. Мен Сал-бак-оол деп кижи-дир мен, кымга-дээ адамтыңас.

— Үм! Чүүжө? Бодун ко-гуноң — депкен, өлөнмаа түдүк турган хымжакы ал-ган, түдүк кырыңа кангырт кыл-дыр октапкан, халаамы үш-түп октапкан, кеттине берген.

— Көмчү карз сагыштыг, ка-ра сеткилди чүе! — депкен, авторазым уттиңгеш, ду-вүздөн хал-сава аң алган, үш халаан, даштын белен эсерлп ашты муңкаш, чы-зырт дээр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Индиг олар чүгүле илээр. Ол хүннээрде оларга кижил-дээ келбей Келдесиде-дээ, аш-тү-бү-дө дөйөп, кым-дээ су-турган Салбак-оол өңүң эркин илалп каапкан, хоюн, кала-рың хууңуз, Кежээ чедип кээрде, өлөнмаа өңдө орган, ашаанын чинр чемни белеккен алган.

— Каяа четтин? — деп, Сал-бак-оол шай артап ора, ай-тырган, өлөнмаа хүлүзүргөн.

— Суур четтин. Аш-чөм са-дып ал чорудум.

— Кызыл чоп кирбээңиң ол?

— Бияттым. Армы дүктүг сөз эвес.

— Хе-хе-хе! Чугааладым чоп, мен Салбак-оол деп ки-жи-дир мен. Мени кым-дээ шыдыра деп, өктек Ондар-оол заманчыл, чызык чапал кан кижи-дир мен. Хе-хе-хе!

Өлөнмаа кыскалаш кылды-ган, кыскал сегирип алган, дээр берген. Салбак-оол коду-биле дозуп, чыдырган:

— Эрбээр көр, калай. Ой-нандым. Моон сонгар мындыг медий салыр мен. Хе-хе-хе-хе, чууруңуң. Хе-хе-хе.

— Сен кыраан тудум дедир

бүгүнү баш удур өөрсөнп көргөнүм, бистер, чаладым келген аалчылар толду-догаа, омак-көстүг, найралдыг, дуа-хун эртенни-дээ өскөрбейн чурттап эрттирдик.

Үш бугу хуу дүргүзүңүн түңсели-биле алырга, хөжөө-жүн улус аразыңа алдыр жүкүлүгү 11 сандан 7,5 санын бугу чүртүтү башы, Елизавета Донгак алган, кыраак үксайыг дөңгүр иштыг мол-дурга, ааа немей өрөөктөг белкениң эян болган. Ийги-чүкү черлерин алгылаан Ча-даана Айлана Сат-биле Чыа-Хөлден А. Минчит-оол өрөөктөг белектерин тыяккан. Чадаана чүртүтү Айлана Сат бо маргалаада 4 алып уруун, уруунун ачаын элертин алган келген, анык өт-бү-лө-ниң бот-боттарын кызырын, чуртталга дээр кызымаан, спортка мынаан моон хөреңкел турары ол.

Эр улустун аразыңа сөөлү салгылар канчаар-дээ аажок кидиг байдалга өткөн. Үш кижиниң саны 7,5-7,5 болган. Ким бири керде деп хүсүн алдары берге, Ойнуң дүртү-кү-биле уткан болгаш үтүр-ган ойнакчыларын салым сангытарга, азыг тилдере кыстуң көр. Ол талам-биле Даныс Салчак-дээ, Кызыл-оол Ооржай-дээ дүрүлгүлүгү үлүг болган бичиң-дээ хөр чокка тилектин тодаралды-ган. Инакшыл амыр жүкүлүгү 9 сандан 7,5 санын, 63 оюну алган, Марта Донгайты ага-

Тыва Республикасына шыдыраага хөжөөм улус аразыга чеди дакимо чемпиону Марта Донгак база бо чериң кызыл-дир. Бугу хамаанчык, тыва төөгүзүңе бир-ле дугар эртин турар улуг шулуунан төвү кавс чераш Хандагайты сууга кезижиниң 7 шах алып турда кедирбис. Аалчылар бажында барык бугу районундан келген шыдыраачылар өөр-өөр болуп, өрөөлдерде доктап алган, чугаа-соот, катык-хөг кутулган черинге чедип келдирбис. Оолдарын чугаа-биле алдыра-га, Александр Паршаков чемпиононаш, азын боду муруп алган, Кызылче дортал ажа бээр деп планнап алган, оо хире бугуларды Оюн, Артык Чыртак-оол, Оюн, Ады-оол Монгуш, Вячеслав Астов, Орлан Донгак дээр чижилери келген «РА» маңназына кымдын шаңналың хожо кыда чыдыраачы бээр улуп каапкан болдулар. Мадон Монгуштун баштап азын эвес, Ады-оолду «Кавказ»-да чемпионнаар болуу-вүүсү, шаңнал ээтти чартыктайп алынды — дээрге, оозу «Аа, черле хоржок боор — деп, харым берген. Моолдун Улангомдан 6 ойнакчы келген, оларын үжү шыдыраага спорт мастеринге кан-дидат, үжү бири разрядчылар — суму болгаш аймак чемпиононары. Бо өндүктөр кайы-бирээм чемпионнаар, азы бол-гаш шээр мал шаңналарын чүдүрүп зар машинаын база муруп алган келтипер. Бо бугу чугаа оолдарын оюн-башага-дыр ийни.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100. Индекс 667000

Тургузукчулары: ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ СОВЕДИ БОЛУНН ЧААЗАА. «ШЫН» СОЛУНН РЕ-АКЦИЯ КОЛЛЕКТИВИ

Кол редактор: Ф. Ф. ЧАДАМБА

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100. Индекс 667000

Тургузукчулары: ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ СОВЕДИ БОЛУНН ЧААЗАА. «ШЫН» СОЛУНН РЕ-АКЦИЯ КОЛЛЕКТИВИ

Кол редактор: Ф. Ф. ЧАДАМБА

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Салбак-оол чаксаан арт-кан. «Чүү хай болду? Ону чоп чугаалай бердим. Хуунуош-киним бе, чү?» Шынап-ла, чү ол? Хүннээшкин бе? Азы кайыңга аңа индиг чүе ди-кит бе? Болоажык, инакшыл-ды салдары боор. Инакшыл-дызын-биле бар чүе дичиж. Олар улуткан, ажы-төлу кы-зуулаан. Оларга хуунуош-ки-нэм бар деп чүе турбаа деп. Инакшыл-дээ база туруп, бол-лур. Чуртталгадан көрүп чо-руурга, өлүгүжө чедир хүн-некыл кээр, ол дээр үргүзүчү чошур-кыдыр өт-бүлелер база туртулар, өлөнмаа, чүү-дээ болза, индиг чүе боло-вайн турган боор, чүү дээрге ашаанын өске хөжөөжинер-биле холбайжаканым билбес. А Салбак-оолдуң кулаңга индиг чүе дыналаткан болгай. Ону мынчага үтүпш чорурун болаарга, хүннээчел дээриниң барымдалызы бар-дыр. Чүң-гөс сөс-биле, калайыңга мыаа индиг көнчү-дүр.

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100. Индекс 667000

Тургузукчулары: ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ СОВЕДИ БОЛУНН ЧААЗАА. «ШЫН» СОЛУНН РЕ-АКЦИЯ КОЛЛЕКТИВИ

Кол редактор: Ф. Ф. ЧАДАМБА

Салгун Россия Федерациязын Парлады болгаш мез-дер министрствочунун чыныга караалымы, мездериңиң көстүгү чор